

Depo
908TRŽIČ
TRŽIŠKI teks
1972
658(497.12)(085.3)
4001640,9

KNJIŽNICA TRŽIČ

COBISS

TILEC

LETO XIII

Številka 9

OKTOBER 1972

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI BOMBAŽNE PREDILNICE IN TKALNICE TRŽIČ

Problematika proizvodnje v mesecu avgustu 1972

I. Osnovni material

a) predilnica:

Oskrba z reprodukcijskim materialom (bombažem in drugimi vlakni) je bila v avgustu zadovoljiva in ni povzročala zastojev v proizvodnji. Ker pri predelavi nastajajoče odpadke, ki jih ponovno uporabljamo za zeleno mešanico, tudi prodajamo, so se zaloge le-teh zmanjšale na minimum oz. je bila zaradi pomanjkanja teh celo nekoli-

produktivnost BD — 200 predilnikov (zaradi povečanega števila pretrgov), medtem ko na izkoriščanje klasičnih predilnikov to ni bistveno vplivalo.

b) sukalnica:

Še vedno zadovoljive zaloge enonitne preje so omogočale nemoteno predelavo v sukalnici. Malenkostni zastoji na mikalniki so bili posledica pomanjkanja dvojene preje,

čala izpadov proizvodnje. Zaradi že omenjenega zmanjšanja proizvodnosti BD predilnikov so se zaloge nekaterih vrst preje občutno zmanjšale, vendar zastojev v tkalnici to še ni povzročalo. Ker se kakovost preje ni bistveno spremenila, so problemi kakovosti ostali v glavnem isti kot so bili v prejšnjih mesecih (nopakavost, krotovičenje in težave pri previjanju iz mehkih cevki).

V avgustu se je pojavilo občutno pomanjkanje krompirjevega škroba, namesto katerega smo začeli za škrobljenje osnov uporabljati modifi-

cirani koruzni škrob, čigar škroblilni učinek pa je slabši.

d) oplemenitilnica:

Zaradi kolektivnega izkoriščanja letnih dopustov (po ena izmena od 17. julija do 12. avgusta), so se zaloge surovih tkanin za dodelavo ponovno precej povečale, kar je omogočalo normalno obratovanje. Razen tega je bilo med mesecem precejšnje povpraševanje tudi po storištvah beljenja drugim podjetjem, ki pa smo jih opravljali le toliko, kolikor so nam to dopuščale domače potrebe. Pomanjkanje krompirjevega škroba kot apreturnega sred-

stva je povzročalo podobne težave kot v tkalnici in se odraža predvsem na kakovosti (otipu) oplemenitenih tkanin in konfekcioniranih izdelkov.

e) konfekcija:

Oskrba z domačim reprodukcijskim materialom (potrebni količinami oplemenitenih tkanin) je bila zadovoljiva in ni povzročala izpadov proizvodnje. Nekaterih vrst tkanin (kot tiskanih Koplono za »ASTRID« garniture) je bilo celo preveč in povzročajo precejšnje zasedbo skladiščnih prostorov. Slabša je bila oskrba z uvoženim reprod. materialom (vezeni trakovi), zlasti še, ker pošiljke, ki prihajajo, v večini primerov ne vsebujejo celotnega potrebnega asortimenta in ker se v barvah pojavlja po več različnih nians, kar povzroča težave zlasti pri sestavljanju garnitur.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Na razpis delovnih mest direktorjev sektorjev, objavljen v Delu 4. 8. 1972 so se prijavili le dotedanji direktorji sektorjev. Odbor za kadre je na svoji 8. redni seji dne 28. 8. 1972 ugotovil, da vsi prijavljeni izpolnjujejo razpisane pogoje ter sklenil, da se jih imenuje na ta delovna mesta tudi za naslednjo mandatno dobo (od 1. 9. 1972 do 1. 9. 1976).

Delavski svet podjetja je na svoji 5. redni seji dne 7. 9. 1972 obravnaval in potrdil predložen finančni plan za leto 1972 ter sprejel tudi predlog ukrepov za saniranje v finančnem planu predvidenih poslovnih izgub. Predlagano mu je bilo tudi, naj bi razpravljali o morebitnem izplačilu »ozimnice«. Ker DS ni dobil še nobene predloga v tem smislu, ne od strokovnih služb

Sklepi samoupravnih organov

niti od odbora za delitev OD in organizacijo dela, je sklenil, da strokovne službe po periodičnem obračunu za III. tromesečje to temeljito proučijo in skupaj z odborom za delitev OD pripravijo DS ustrezen predlog.

Na isti seji DS je bil sprejet predlog KDS, da se 62. člen pravilnika o izobraževanju spremeni in sicer naj se na novo glasi: »V študijski dopust je upošteva ves čas, ki ga član kolektiva porabi zaradi študija, vključno odhajanje iz podjetja pred koncem rednega delovnega časa zaradi študija«. Do sedaj pa je namreč citirani član določal, da se predčasni odhodi iz podjetja vštejejo v študijski dopust s polovičnim časom.

DS je končno sprejel tudi sklep, da se za namen pomagati prizadetim območjem v severovzhodni Sloveniji, zlasti Pomurju, izplača 2% neto julijskih OD.

ko okrnjena proizvodnja grobih števil. Med mesecem je bila porabljena precejšnja količina vlaken, ki so bila v podjetju že dalj časa in jih pred tem nismo uspeli vključiti v predelavo (različne vrste poliestra). Z zamenjavo rumene mešanice, v katero je bil vključen ruski bombaž II. vrste, se je zaradi nečistosti

le-tega občutno zmanjšala ker se nekatere dvojnike šele priučujejo in ker smo predelovali pretežno prejo na manjšem formatu (230 mm).

c) tkalnica:

Oskrba z osnovnim reprodukcijskim materialom (potrebni količinami preje) je bila zadovoljiva in ni povzro-

Dobra prodaja naših izdelkov na šušarski nedelji

Na tradicionalni »ŠUŠARSKI NEDELJI« v Tržiču je na sejmu prodajalo svoje izdelke tudi naše podjetje. Zanimanje za naše proizvode je bilo izredno veliko, saj so že ob pol enajstih razprodali vse artikle in so jih morali ponovno pripeljati, pa tudi teh je čez dve uri že zmanjkalo. Poleg ostankov blaga smo prodajali tudi kapne, blazine in rjuhe ter garniture iz koplona in sicer »Sabino« in »Brigito«, poleg teh pa še garnituro Astrid, za katero smo prejeli na sejmu mode 72 tudi najvišje priznanje, »LJUBLJANSKEGA ZMAJA«. Skupno smo prodali za preko 9 milijonov S din, kar znova dokazuje, da so naši izdelki res cenjeni in da kupci radi segajo po njih. — (Foto: J. Furlan)

Problematika proizvodnje...

(Nadaljevanje s 1. strani)

II. Proizvodnja

	julij	avgust
a) predilnica:		
— izvrš. plana: v ef. kg	92,76 %	95,80 %
v baz. kg	90,13 %	93,90 %
— izkor. strojev	43,60 %	55,37 %
— produktivnost: baz. g/vrh (prst)	9,03	11,4
baz. g/pr. m./h (BD)	40,08	50,—
HOK ure	18,30	14,48
b) sukalnica:		
— izvrš. plana pri Ø Nm 10	133,48 %	158,39 %
— izkor. strojev	35,50 %	51,97 %
— produktivnost: g/vrh	55,62	97,78
HOK ure	11,44	11,30
c) tkalnica:		
— izvrš. plana: v m ²	105,63 %	102,4 %
v votkih	101,06 %	101,6 %
— izkor. strojev: na pog. statv. ure	93,90 %	93,— %
na ef.. statv. ure	96,90 %	96,2 %
— produktivnost: enot/del. uro	44,37	43,77
d) oplemenitilnica:		
— izvrš. plana v m ²	133,92 %	110,55 %
e) konfekcija:		
— izvrš. plana: v m ²	96,03 %	110,98 %
v enotah	101,51 %	113,06 %
— izkor. strojev	59,50 %	78,1 %
— produktivnost: ur/100 enot	100,07	93,61

Po končanem koriščenju letnih kolektivnih dopustov po izmenah se je proizvodnja ponovno normalizirala. Obrat predilnice proizvodnega plana ne dosega več, ker smo zaradi občutnega zmanjšanja števila zaposlenih v predilnici zavestno močno okrnili obratovanje v nočni izmeni.

Po končanih kolektivnih dopustih je obratovanje v treh izmenah ostalo samo še na BD — predilnicah ter 300-vrentskih »Krušik« in »Zinser« prstančnih predilnicah.

Sukalnica je ponovno začela obratovati v treh izmenah in je proizvajala samo sukanca Nm 34/2. Prikazano izkoriščenje strojev je kljub temu sorazmerno nizko, ker so za izračun upoštevana tudi vretna cord-sukalnih strojev, ki pa že dalj časa ne obratujejo.

Kazalniki proizvodnih rezultatov tkalnice v avgustu se bistveno ne razlikujejo od julijskih, vendar se nanašajo

na večjo proizvodnjo, kot je bila v juliju, kar pa je bilo upoštevano tudi v planu. Ponovno znižanje števila zaposlenih in še zlasti visok odstotek bolezenskih izostankov med previjalkami preje, je povzročilo občutno zmanjšanje medfaznih zalog v pripravi, zaradi česar so nam pretili zastoji na statvah zaradi pomanjkanja osnov, kar je vodstvo obrata povzročilo z uvajanjem občasnega nadurnega dela v navijalnici.

Sorazmerno visoko je bil presežen proizvodni plan tudi v oplemenitilnici in konfekciji. V šivalnici »Hrib« je bila tudi v avgustu problematična oskrba z električno energijo, ker nam večkrat krajše prekinitve električnega toka povzročajo zastoje v proizvodnji. Delno v tem obratu vpliva na zastoje tudi opravljanje transportnih del, kot razkladanje in nakladanje avtomobilov, za kar tam nimamo posebnih delavcev.

III. Delovna sila — izostanki

	julij	avgust
— predilnica	35,5 %	23,5 %
— sukalnica	54,5 %	16,7 %
— tkalnica	40,1 %	24,6 %
— oplemenitilnica	35,9 %	23,4 %
— konfekcija	37,3 %	20,6 %

Veliko znižanje izostankov v vseh osnovnih obratih po vrsti je posledica zmanjšanja izostankov zaradi končanih letnih dopustov, kar se predvideva tudi v septembru. V tkalnici se je skupno število zaposlenih zmanjšalo v avgustu na 423 oseb. Zlasti problematično je stanje v čistilni koloni, pri natikalkah in pri že omenjenem previjanju preje. Zaradi čedalje večjega števila instaliranih šivalnih strojev in vse večje proizvodnje konfekcije ter pogostih

okvar krojilnega stroja je pri krojenju nastalo proizvodno grlo, kar obrat zaenkrat rešuje še z uvajanjem nadurnega dela na tej fazi, ker nima dovolj ljudi, usposobljenih za to delo.

IV. Vzdrževanje strojev in opreme

V predilnici so se tudi v avgustu opravljala razna čistilna, vzdrževalna in preventivna dela na strojni opremi, vendar zaradi dopustov v

zmanjšanem obsegu. Rekonstrukcij in montiranja nove opreme v avgustu ni bilo.

V tkalnici se je nadaljeval remont ozkih statev, vendar je zaradi pomanjkanja čistilcev strojev prihajalo do občasnih prekinitev. Zaradi nujnih del na dveh »Avtoconerjih« je bil začasno prekinjen remont »Avtocopserjev« (votkovnih previjalnih strojev), vendar se bo le-ta čez kak

mesec nadaljeval. Problematično je bilo stanje strehe nad pregledovalnico tkanin, ki ob nalivih pušča in zaradi tega obstoja nevarnost pred poškodbami tamkajšnjih medfaznih zalog surovih tkanin, kar velja posebno v času, ko ni nikogar v obratu. V oplemenitilnici so bila v avgustu v teku samo razna tekoča vzdrževalna dela, potrebna za normalno obratovanje strojnega parka. Rekonstrukcij, prestavitve strojev in montiranje strojev ni bilo. Na zastoje pri belilnem agre-

gatu in obeh razpenjalnih sušilnicah je poleg ostalih pomanjkanj vplivalo tudi pomanjkanje pare.

V obratu konfekcije so v avgustu potekala le najnujnejša vzdrževalna dela in pravila, ker starejši vzdrževallec (od dveh v tukajšnjem obratu) še boluje. Za odpravo raznih napak na novih strojih za sestavljanje izdelkov je bil pozvan mehanik iz Zagreba. Zaradi pomanjkanja rezervnih delov še vedno ne obratuje eden od vezilnih avtomatov.

Modernizacija, pogoj za napredek podjetja

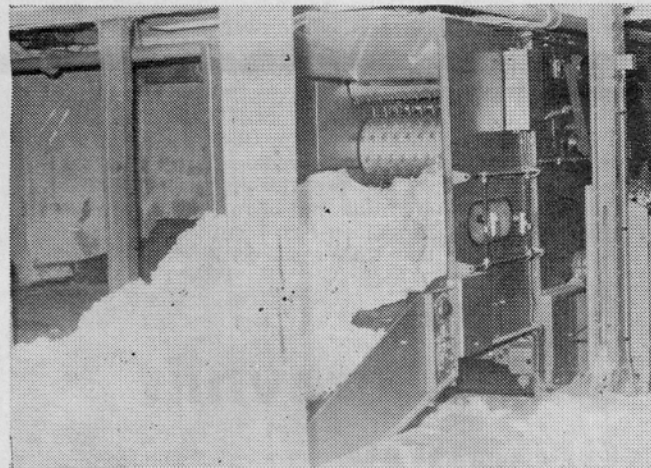
Zivimo v času, ko znanost in tehnika izredno hitro napreduje, istočasno s tem pa se razvijajo tudi novi tehnološki postopki, novi načini dela, modernizacija, ali se obnavljajo stari klasični načini proizvodnje; skratka, razvoj gre nezadržno naprej. Podjetja, ki hočejo iti v korak s časom in želijo, da bi bili njihovi izdelki konkurenčni na domačem in tujem trgu, morajo težiti za tem, da dvigajo produktivnost, izboljšujejo kvaliteto in uvažajo najboljšo organizacijo dela, kajti le s tem znižujejo stroške proizvodnje. Seveda to ni mogoče s starimi stroji, pač pa le z modernimi stroji in postopki.

Tudi naše podjetje je začelo pred leti z modernizacijo strojev in strojne opreme. Vsi veste, da smo v preteklih letih nabavili precej novih strojev za osnovne obrate v podjetju. Če gremo po tehnološkem vrstnem redu, potem se moramo najprej ustaviti v obratu predilnice, kjer je marsikaj novega, saj so nekatere stare in iztrošene »mašine« zamenjali novi in moderni stroji:

V oddelku čistilnice obratuje poleg starega še nov čistilni agregat z direktnim dovajanjem prediva mikalnikom. Medtem, ko se po starem načinu predivo še odvaja iz rahljalnice v mešalne celice in od tod preko raznih čistilnih strojev na otepalnike, kjer se izdelajo svitki, je po novem načinu transport bombaža avtomatski vse od novega rahljalnika bal pa do polnilnih naprav na mikalnikih, ki so tudi novejša izdelave. S

tem načinom je odpadlo precej ročnega dela, predvsem pa klasičnega transporta iz

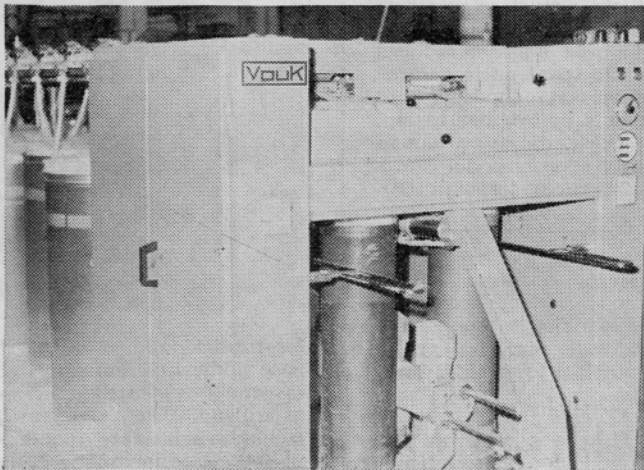
pa so se tudi pogoji dela. Vsi stroji v sestavi tega agregata vključno z mikalniki, so firme PLATT. Poleg teh strojev smo nabavili tudi visoko produktivne raztezalke z avtomatsko regulacijo, ki so nekako nadaljevanje modernega tehnološkega sistema te firme. Imamo pa še nove visokoproduktivne raztezalke italijanske firme Vouk. Seveda to še ni vse, kar je novega v

Novi rahljalnik bal Platt

čistilnice do mikalnikov. Povečala se je produktivnost in obseg posluževanja, izboljšali

predilnici. Treba je omeniti še brezvrentenske predilnice BD — 200. Pri predenju preje na teh strojih odpade ena izmed faz klasičnega predenja, to je faza dela na krilnih strojih, ker se BD — 200 strojem predloži »kot predpreja«, kar promene v loncih direktno iz raztezalk. Sprejena preja se navije neposredno v križni navitek, s tem pa v nadaljnji obdelavi odpade križno previjanje. Preja, izdelana na teh strojih, je bolj enakomerna od klasične, spredene na prstančnem stroju, trdnost pa ni dosti slabša, medtem ko je produktivnost v gramih/vret. uro kar trikrat večja. Novi stroji v predilnici so tudi previjalni stroj Mettler in dva sukalna stroja

Raztezalka VOUK

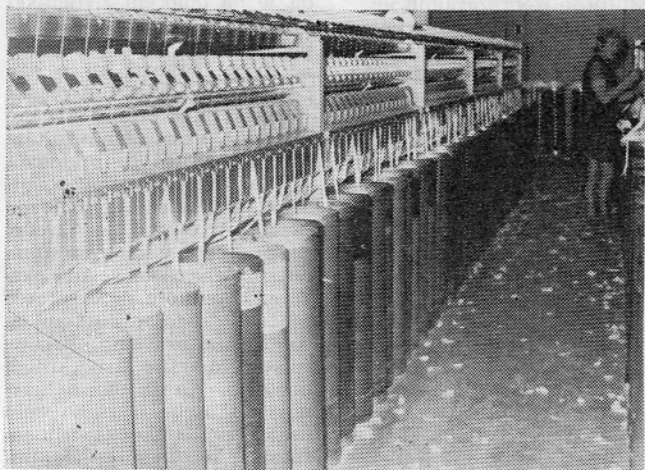
(Nadaljevanje na 3. strani)

Modernizacija, pogoj...

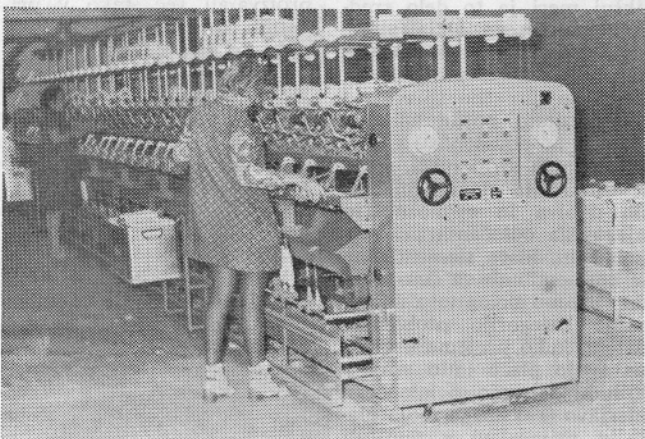
(Nadaljevanje z 2. strani)
Hammel. Previjalni stroj je moderne izvedbe z večjo produktivnostjo, posluževanje je

tivnosti preseगतa stare sukalne stroje.

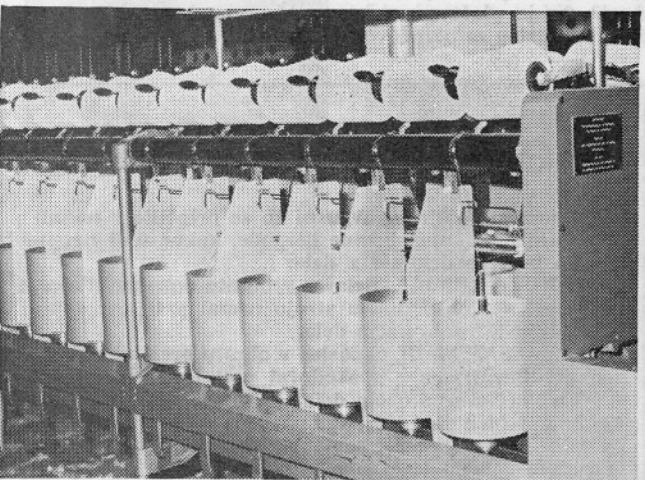
Poleg modernizacije strojnega parka v predilnici smo

Brezvretenski predilni stroj BD — 200

Previjalni stroj Mettler

Sukalni stroj Hammel

nekoliko bolj zahtevno, toda kvaliteta previjanja je občutno boljša. Navitki tega stroja se predložijo novima sukalnima strojema, ki po produk-

nabavili precej novih strojev tudi za ostale obrate, o katerih bomo pisali v naslednjih številkah našega glasila. Z. N.

Zopet se je začelo novo šolsko leto

V mesecu septembru in oktobru se je začelo novo šolsko leto za vse učence, dijake in študente. Med njimi je tudi določeno število naših študentov ali tistih, katerim je bilo s strani podjetja odobreno študijsko posojilo. S tem člankom želimo seznaniti člane delovnega kolektiva o tem, koliko imamo študentov oz. kreditirancev ter kakšne pogoje za študij jim nudimo.

Na rednih srednjih šolah imamo skupno 14 študentov, od tega na Tehnični tekstilni šoli v Kranju devet:

2 dijaka v drugem letniku — kemijska smer, 1 dijak v tretjem letniku — kemijska smer, 1 dijak v tretjem letniku — konfekcijska smer, 1 dijak v četrtem letniku — predilna smer, 1 dijak v četrtem letniku — tkalska smer, 2 dijaka v četrtem letniku — konfekcijska smer, 1 dijak v četrtem letniku — kemijska smer.

Na Ekonomski srednji šoli imamo 5 študentov in sicer, dva v prvem letniku, dva v tretjem letniku in enega v četrtem letniku. Vsi ti dijaki prejemajo redno mesečno štipendijo po pravilniku za izobraževanje, ki določa višino za posamezni letnik. Tako prejemajo dijaki prvih letnikov 380 din, drugih 410 din, tretjih 450 din in četrteh letnikov 500 din.

Poleg dijakov na srednjih šolah imamo študente tudi na višjih in visokih šolah:

1 študenta v prvem letniku VSOD Kranj, 1 študenta v drugem letniku FNT — kemijska tehnologija, 1 študenta v drugem letniku Strojne fakultete, 1 študenta v četrtem letniku Filozofske fakultete, 1 absolventa na drugi stopnji FNT — tekstilne tehnologije, 1 absolventa na prvi stopnji Ekonomske fakultete — poslovna smer.

Študentje višjih in visokih šol prejemajo štipendijo: v prvem letniku 570 din, v drugem 620 din, v tretjem 680 din, v četrtem letniku in v absolventskem stažu pa 750 din. Razen štipendij dodeljuje podjetje tudi študijska posojila. V tem šolskem letu prejema študijsko posojilo 7 dijakov srednjih šol, od tega trije na Tehnični tekstilni šoli v Kranju (dva v tretjem in eden v četrtem letniku), na Srednji tehnični šoli — strojni oddelek prejema študijsko posojilo samo en dijak četrtega letnika; na dvoletni administrativni šoli v prvem letniku eden, na Srednji gradbeni pa po en v prvem in po en v drugem letniku. Višji na študijskega posojila se giblje ne glede na letnik med 350 do 500 din, odvisno od dohodkov, ki pride na posameznega člana družine.

Članom kolektiva, ki želijo izpopolniti svoje znanje ali dokončati šolo med zaposlitvijo z izrednim študijem omogoča podjetje šolanje s tem, da krije stroške šolanja in v skladu s pravilnikom za izobraževanje odobri določeno število dni študijskega dopusta. O tem, katere stroške krije podjetje za posameznika, odloča odbor za izobraževanje na podlagi prošnje, ki jo vložijo člani kolektiva, ki se želi šolati.

Tako plačuje podjetje nekaterim celotne stroške šolanja, drugim samo šolnino ali stroške v zvezi z literaturo, nekateri želijo le študijski dopust.

V šolskem letu 1972/73 tako izredno študira 23 članov našega podjetja, od tega 13 na srednjih šolah, 9 na višjih ali visokih šolah, eden pa opravlja podiplomski študij.

Srednje šole: 1 dijak na Srednji tehnični elektro šoli — prvi letnik, 1 dijak na Tehniški tekstilni šoli — kmetijski oddelek — tretji letnik, 1 dijak na TSS — strojni oddelek — drugi letnik, 1 dijak na dvoletni administrativni šoli — drugi letnik, 3 dijaki na ESS — tretji letnik, 1 dijak na ESS — četrty letnik, 5 di-

jakov na delovodski šoli pri DU Tršič in dopisni DU Ljubljana.

Višje in visoke šole: 1 študent na Višji tehniški šoli Maribor — stroj. odd. — drugi letnik, 1 študent na Višji tehniški šoli Maribor — odd. za tekstil. teh. — prvi letnik, 1 študent na Višji konfekcijski šoli v Zagrebu — prvi letnik, 1 študent na VEKS Maribor — prvi letnik, 2 absolventa VSOD Kranj — organizacijsko proizvodna smer, 1 absolvent na Višji varnostni šoli v Ljubljani 1 absolvent na prvi stopnji Ekonomske fakultete — poslovna smer, 1 absolvent na drugi stopnji Ekonomske fakultete — oddelek za blagovni promet.

Podjetje ima v tem šolskem letu tudi 8 vajencev. Za strojne ključavničarje se učijo: eden v prvem letniku, dva v drugem letniku, za avtomehnika se uči eden v prvem letniku, elektro stroka — jaki tok, eden v prvem in eden v drugem letniku, elektro stroka — šibki tok, eden v drugem in eden v tretjem letniku

Vajenci prejemajo nagrado od 380 do 600 din mesečno, odvisno od letnika in prizadevanja v šoli in pri praktičnem delu. Z. N.

Izvleček OD različnih delovnih mest za avgust

Navajamo vam OD nekaterih delovnih mest v podjetju za mesec avgust 1972. Za vsako od teh delovnih mest smo vzeli najvišji, najnižji in povprečni OD.

Upoštevali smo le delavce s polnimi urami (192 ur). Delavce, ki so bili v bolniškem staležu, ki so delali nadure, ali vsled drugih vzrokov niso imeli 192 ur, nismo upoštevali.

Delovno mesto	najvišji OD v din	najnižji OD v din	povprečni OD v din
Predica	1.577	1.303	1.402
Tkalka	1.682	1.371	1.495
Zlagalka kom. v oplemenitilnici	1.392	1.348	1.366
Šivilja	1.634	1.215	1.379
Vzdrževalec str. I (starejši mehanik)	2.095	1.882	1.977
Vzdrževalec str. II (mlajši mehanik)	1.738	1.718	1.727
Finančni ali obratovni knjigovodja	1.798	1.710	1.752

A. R.

Sodelujte v Tržiškem tekstilcu

Motivacija in delo

Človekova aktivnost ne izvira sama od sebe. Da pride do aktivnosti, so potrebne notranje pobude in določeni zunanji vplivi. Vse, kar privede do aktivnosti, kar aktivnost usmerja in ji daje določeno intenzivnost, imenujemo motivacija.

Potrebe človeka (v najširšem smislu) vzbujajo notranje pobude za aktivnost, cilji, ki se s to aktivnostjo dosega, pa so glavni zunanji vplivi. Zato je razumljivo, da motivacija pomembno vpliva na učinek dela. Obstojajo pa individualne razlike v motivaciji, ki je osnova za delovno storilnost ljudi. Kljub temu pa poznamo niz situacij, ki bolj ali manj vplivajo na motivacijo pri večini ljudi. To so predvsem:

- pohvale in graje
- konfliktne situacije
- tekmovanje
- sodelovanje
- plača

Pohvale in graje imajo izredno velik vpliv na delavčovo motivacijo. Vemo, da imajo zunanji vplivi lahko pozitivno ali negativno valenco. Aktivnost človeka je usmerjena na doseganje ciljev, ki so ugodni, istočasno pa se izogiba neprijetnih situacij.

Raziskovanje, kako vplivajo na motivacijo delavca pohvale (nagrade) iz ene strani in graje (kazni) iz druge strani so pokazala, da predstavljajo nagrade zelo močan vpliv na neko aktivnost, medtem, ko kazni (razen nekaj redkih izjem) zmanjšujejo delovno storilnost. Dajanje priznanj v obliki pohvale ali nagrade spodbuja ljudi k večji storilnosti zato, ker se s pohvalo zadovolji zelo močna potreba po afirmaciji. Maier pravi, da je nagrada zelo uspešen motivacijski vpliv zato, ker direktno usmerja aktivnost proti vsem določenim ciljem.

Nasprotno pa kazni ne vpliva direktno na aktivnost, ampak povzročajo, da pride do neke aktivnosti indirektno

(da se izognemo kazni), ali pa sili človeka na delo, ki samo po sebi ne daje zadovoljstva. Kazni privede človeka v situacijo, da izbira med dvema neugodnima motivoma, kar lahko povzroči neadekvatno obnašanje. Lahko pride do krhanja odnosov med ljudmi in s tem do nadaljnega slabljenja motivacije. Končno kazni v mnogih primerih negativno deluje na motivacijo zato, ker je v nasprotju z že omenjeno potrebo človeka, da afirmira svojo osebnost. Kazni rešuje položaj človeka v njegovi družbeni skupnosti, predstavljajo napad na potrebo po samospoštovanju in s tem pogosto izzivajo za delo in za osebe samo zelo neugodne obrambne reakcije.

Pogoj	% delavcev		
	boljši rezultat	isti rezultat	slabši rezultat
Javna pohvala	87,5	12,0	0,5
graja na samem	66,3	23,0	10,7
javna graja	34,7	26,7	38,7
zasmehovanje na samem	32,5	33,0	34,5
javno zasmehovanje	17,0	35,7	47,3
sarkazem na samem	27,9	27,5	44,7
javni sarkazem	11,9	23,0	65,1

Finančno poslovanje v I. polletju 1972

Iz poročila o finančnem poslovanju za I. polletje t. l. povzemamo nekatere rezultate poslovanja.

Prodaja gotovih izdelkov je bila vrednostno v I. polletju presežena za 7 % od predvidene s finančnim planom, s katerim je določen celotni dohodek v višini 113 milijonov din letno. Poslovni stroški so bili nekoliko nižji kakor pa so bili planirani, predvsem zaradi zalog osnovnega in pomožnega materiala iz leta 1971. ter nekaterih dobav v začetku t. l., ko so veljale še stare — nižje nabavne cene. Določeno pozitivno znižanje od planiranih vrednosti je vidno tudi pri naslednjih grupah stroškov: proizvodne in neproizvodne storitve, OD kot materialni stroški in drugi materialni stroški. Stroški amortizacije so bili vskalkulirani v višini obveznih predpisanih stopenj ter delno iznad neobvezne amortizacije na osnovi sklepa delavskega sveta podjetja. V I. polletju je podjetje doseglo 1.6 milijona din ostanka dohodka. Ob upoštevanju težjih pogojev poslovanja v primerjavi s preteklim letom (višje nabavne cene osnovnega in pomožnega materiala, nižje prodajne cene od zahtevanih, pomanjkanje delovne sile) smatramo, da je ostanek dohodka vseeno, kljub večjim po-

trebam po vnosu v sklade podjetja, zadovoljiv.

Od elementov dohodka so pogodbene in zakonske obveznosti v primerjavi s preteklim letom realizirane v povprečju v enaki višini, medtem ko izplačilo osebnih dohodkov od izplačila v preteklem letu precej odstopa navzgor.

Osebnih dohodki so se v letu 1972 od januarja do junija povečali v povprečju za 16 %, kar je rezultat izplačila posebne delitve OD in zvišanja vrednosti točke (vrednost točke januar in februar 1.25, marec 1.30, maj-junij 1.35). Nadaljnje zvišanje osebnih dohodkov je bilo izvedeno z mesečnim julijem (vnos 20 % vrednosti točke v osnovno tarifno postavko ob vrednosti točke 1.25).

Izplačila poprečnih mesečnih netto osebnih dohodkov so bila:

januar	1.318,50
februar	1.764,80
marec	1.389,40
april	1.452,20
maj	1.504,40
junij	1.456,40
julij	1.663,60
avgust	1.660,60

Zaloge osnovnega materiala in ostalih pomožnih materialov so vrednostno, kakor tudi količinsko, primerljive s stanji v preteklem času ter v glavnem zadostujejo za nemo-

teno proizvodnjo. Pri zalogah gotovih izdelkov je vidno zmanjšanje metražnega blaga, saj so se zaloge te grupe v primerjavi s preteklim letom znižale za preko 950.000 m². Znižanje zalog vsekakor pozitivno vpliva na stanje obratnih sredstev glede kritja, istočasno pa se tudi kaže pomanjkanje izbire oz. asortimenta pri prodaji blaga našim odjemalcem.

Realizacija izvoza poteka na osnovi sklenjenih pogodb z inozemskimi kupci. V I. polletju je bilo izvoženo v dolarjih 45 % od letno predvidene izvoza. Čeprav pri izvozu v primerjavi z domačim trgovom ne dosegamo cen, oz. izvažamo z izgubo, je izvoz nujen, predvsem zaradi ustvarjanja lastnih deviz — retencije, s katerimi plačujemo skoraj vse nabave investicij, to je strojev iz konvertibilnega valutnega področja.

Se vedno močno aktualno je plačevanje prodanih izdelkov našim kupcem. Slabi plačnik je trgovina, predvsem na prodajnem območju Srbije. Zaradi velike ponudbe s strani naših konkurentov — proizvajalcev se najstrožjih ukrepov, to je izterjatve preko sodišča, pogosto ne poslužujemo. Stanje terjatev od kupcev spričo pomanjkanja lastnih obratnih sredstev, predstavlja precejšnje težave pri finančnem poslovanju.

R. B.

Sledeča tabela prikazuje vpliv kazni oziroma pohvale na delovno storilnost: (glej tabelo).

Plača je prav gotovo eden izmed najbolj uspešnih zunanjih vplivov na delavčovo aktivnost. Denar deluje kot motivacijsko sredstvo zato, ker prav z njim lahko zadovoljimo zelo različne potrebe — od osnovnih bioloških do kulturno izobraževalnih.

Vroom je v svoji knjigi Work and Motivation poudaril, da lahko govorimo o motivacijskih in nemotivacijskih determinantah človekovega dela. Govori o vzajemnem učinkovanju med človekovo sposobnostjo za delo in njegovo motivacijo, da ni to delo opravljal.

Učinki, ki jih ima motivacijski porast na človekovo delo, so pri ljudeh z nizkimi sposobnostmi neznatni, pri ljudeh z visokimi sposobnostmi pa pozitivni. Podobno se odnos med sposobnostjo in delom spreminja s stopnjo motivacije pri slabo motiviranih neznatno, pri ljudeh s precejšnjo motivacijo pa pozitivno. Nivo delavčevega dela je odvisen od tega, v kolikšni meri je to delo sredstvo za doseg višje plače, napredovanja in odobranja njegovih sodelavcev. Delovna raven se direktno spreminja z intenziteto posameznikove potrebe po dovršenosti s tem, kaj meni o svoji plači, s povratnimi informacijami, ki jih dobiva in s možnostjo njegovega odločanja pri svojem delu. Plača sicer učinkuje kot spodbuda za delo, vendar imamo poleg tega še obsežno kategorijo problemov o tem, kako prejemnik gleda na svojo plačo in o vprašanjih, ki zadevajo socialno primerjavo (kakšna je moja plača v primerjavi s tem ali tem?). S kom različne skupine primerjajo svoje plače? Kate-re skupine pomenijo standard? Če je plača prenizka, je lahko razlog za nezadovolj-

stvo, če pa je nad nivojem zadovoljstva, je včasih videti, da so njene zasluge razmeroma majhne.

Če človek napreduje zato, ker dobro dela, meni pa (ali pa drugi 'menijo'), da gre to preprosto na račun velikega povpraševanja po delovni sili iz njegove stroke — kaj se zgodi z aktivnostjo? Marsikateri delavec sčasoma spozna, da je na določeni življenjski krivulji, ki se strmo dviga, se počasi dviga, ali pa se sploh ne dviga. Delavci, ki so plačani na uro, in so jim vcepili občutek, da so preveč plačani, dosegajo proizvodne rezultate kot delavci, ki so prejeli enako plačo, vendar z občutkom, da prejema ustrezno plačo. Arrowood je izvedel eksperiment, v katerem so na uro plačane osebe delale nekatere z občutkom, da so preveč plačane, druge z občutkom, da so plačane pravično. Nekatere so delo vršile javno, druge privatno. Ko je šlo za javnost so osebe izvršeno delo osebno predajale eksperimentatorju, medtem, ko so mu ga, ko je šlo za privatnost, pošiljale. Delavci, ki so menili, da so preveč plačani, so proizvajali več, tako v privatnih kot v javnih okoliščinah. Če delavci čutijo, da so plačani več, kot sicer zaslužijo, in če nimajo pri roki ničesar, s čemer bi to neskladje lahko opravičili, bodo proizvajali več kot kontrolne osebe z enakimi plačami. Če pa mislijo, da so plačani premalo, bodo delali manj kot kontrolne osebe.

Videti je, da skušajo ljudje omenjeno neskladje zmanjšati tako, da izboljšajo kvaliteto svojega dela. V nekaterih okoliščinah posamezniki ravnajo tako, kot da bi ob večjem trudu hoteli manj zaslužiti. Ta ugotovitev je v nasprotju z domnevo, na katero sem in tja naletimo, češ da delavci ravnajo tako, da bi ob minimalnem trudu največ zaslužili.

Nesreče pri delu

V mesecu juliju in avgustu so se pripetile v našem podjetju naslednje obratne nezgode, kakor tudi nezgode na poti na delo ter z dela:

1. JOSIP KRNIJAK, delavec v obratu oplemenitilnice, si je pri strižno-čistilnem stroju urezal prst leve roke. Vzrok: Nevaren način dela.
  2. MARJAN MALI, zaposlen v obratu predilnice, si je na predilnem stroju poškodoval prst leve roke. Vzrok: Nevaren način dela.
  3. TONČKA KALIŠNIK, zaposlena v obratu tkalnice v oddelku navijalnice, se je pri rezanju preje urezala z nožem v laket leve roke. Vzrok: Naglica pri delu.
  4. BRANKO MEGLIČ, zaposlen v tkalnici v oddelku škrobilnice, si je pri nameščanju valja priščipnil palec desne roke. Vzrok: Slaba poučenost delavca.
  5. JANEZ MEGLIČ, zaposlen v mehanični delavnici kot strojni ključavničar — strugar, si je pri padcu na mopedu na poti na delo poškodoval prste desne roke. Vzrok: Slaba pot iz Brezj pri Tržiču.
  6. LUCIJA MARIĆ, zaposlena v konfekciji, si je na poti na delo poškodoval desno nogo. Vzrok: Ni znan.
  7. PETER ZAPLOTNIK, iz obrata tkalnice kot mojster, si je pri popravilu tkalskega stroja poškodoval drugi prst desne roke. Vzrok: Nevaren način dela.
- VARUJMO SE NEZGOD**

Eno vprašanje — šest odgovorov

Za današnje število smo izbrali pogovor z nekaterimi delavci, ki so odšli iz naše delovne organizacije in se nato ponovno zaposlili pri nas. Niso nas zanimali podrobni vzroki, zaradi katerih so zapustili naše podjetje, temveč smo želeli od njih dobiti primerjavo z drugimi delovnimi organizacijami in našo. Prihajanje in odhajanje delavcev je za vsako delovno organizacijo normalen pojav. Vsi, ki pridejo, imajo svoje delovne dolžnosti in pravice, ki jih predpisuje Pravilnik o delovnih razmerjih. V poglavju o prenehanju dela loči pravilnik: prenehanje dela po enostranski volji delavca, samovoljno prenehanje dela, prenehanje dela po sklepu delovne skupnosti brez privolitve delavca in prenehanje dela neodvisno od volje delavca in delovne skupnosti. Pravilnik o delovnih razmerjih podrobno informira delavce o vstopu na delo, o razporejanju delavca na delovno mesto, o delovnem času, nočnem, skrajšanem ter podaljšanem delovnem času. V drugih poglavjih govori o dolžini in organizaciji odmora in počitka ter uveljavljanju pravic po delu in z dela ter posebne določbe.

Najprej smo se pogovarjali z Mirjano Savič, 18-letno delavko iz okolice Banja Luke. Takole nam je povedala: »Vozim se z Jesenic z avtobusom. Pred desetimi meseci sem za-

Savič Mirjana, natikalka v tkalnici

čela delati v navijalnici. Ko mi je pred kratkim zbolela mama, sem odšla domov in naročila prijateljici, naj obvesti mojstra oz. podjetje o tem in naj mi pišejo dopust. Dopusta mi niso odobrili, temveč so mi pisali neopravičen izostanek, ter me po treh dneh odjavili. Kasneje sem ponovno zaprosila za službo in bila sem ponovno sprejeta v navijalnico vendar s pogojem ponovnega poskusnega dela, kar pa me malo moti,« je zaključila Mirjana.

Grgič Martin, podmojster v tkalnici nam je povedal: »Od 21. sep. 1957 sem delal skoraj na vseh fazah dela v tkalnici, nato pa v belilnici. Ko sem naredil izpit za podmojstra, sem delal v tkalnici, nekaj

časa na starih, nato pa na novih ELITEX tkalskih strojih. Pred približno dvema letoma in pol sem odpovedal delovno razmerje, vzel kovčke in se odpeljal čez dve meji v Nemčijo. Delal sem pri nemških železnicah in bil zelo zadovoljen, tako z odnosi kot tudi z zaslužkom. V BPT

Grgič Martin, podmojster v tkalnici

sem se vrnil zato, ker imam v Trziču stanovanje, ki je last BPT in v katerega sem vložil precej sredstev za adaptacijo.«

Jernej Zlodej, čistilec tovarniškega območja: »Vse bi dal za stanovanje,« nam je dejal Jernej, ki ima tri otroke. Z ženo, ki je prav tako zaposlena v BPT, stanujeta v Jelendolu. »Ja, prekinil sem, odšel v Tovarno kos in srpov, delal na dve izmeni, pešočil do doma, plača pa ni bila ravno najboljša. Zato sem se vrnil nazaj, zaslužek imam večji, delam pa samo dopoldne. Veste, če bi bilo v tovarni slabo, se ne bi vrnil. Delo

Zlodej Jernej, vzdrževalni obratnik

mi odgovarja in prepričan sem, da mi ne bo nikoli več treba poiskati druge službe, posebno takrat ne, če dobiva z ženo stanovanje, ki je najin cilj, želja, potreba in nujnost.«

Jože Tišler, mizar: »V podjetje sem prišel leta 1953 in se izučil za mizarja. Lani sem odšel iz podjetja v ZLIT, kjer sem dobil delo v zabojarini.

Pogoji so bili slabši kot v BPT, zato sem odšel delat v šolo Križe, kjer prav tako ni-

Tišler Jože, mizarska delavnica

sem bil zadovoljen in sem se zaradi tega ponovno zaposlil v mizarski delavnici BPT. Sedaj sem zadovoljen z delom, pa tudi zaslužek ni tako slab.«

Adolf Božič, pletilec košar: »Leta 1947, ko sem prišel v Trzič, sem se najprej zaposlil v Pilarni, kjer sem delal do leta 1963. Nato sem bil devet

mesecev doma, zatem pa sem prišel v BPT. Delo mi gre gladko od rok, saj sem ga vajen že od prej. V tovarni smo zaposleni žena, sin in jaz. V letošnjem letu sem bil od meseca februarja do avgusta doma, od avgusta naprej pa delam po štiri ure. V podjetju sem doživel marsikaj grenkega, pa tudi dosti veselih ur je bilo. Mnogi so mi nesebično pomagali, da sedaj

Božič Adolf, pletilec košar

lahko delam. Življenje je pač tako, vsega po malem je v njem, dobro in hudo.«

Janez Ahačič, strojni ključavničar: »V podjetju sem že od 1951. leta, ko sem se začel

Ahačič Janez, strojni ključavničar

učiti v mehanični delavnici za strojnega ključavničarja. Leta 1969 sem za nekaj časa prekinil delovno razmerje, odšel delat na bencinsko črpalno, kjer pa pogoji dela zame niso bili najbolj primerni, zato sem prišel nazaj. V kolektivu se dobro počutim, dela sem vajen, tako, da nimam težav.«

Bombažni izdelki še vedno v čislih

Nekaj časa je kazalo, da bodo umetna vlakna izrinila uporabo bombažnih — zdaj se bombaž zopet uveljavlja — Vlaken iz umetnih snovi pa ne cenijo.

Na tržišču z bombažem je zadnja desetletja opaziti precejšnje spremembe, kot kaže, pa se je poraba bombaža ustalila in si je v prihodnje obetati stabilnejšo prodajo. Svetovno povpraševanje po bombažu se je okoli leta 1950 povečalo, leta 1960 pa je bilo zanimanje zanj nekoliko slabše. Tudi gibanje cen je bilo v skladu s povpraševanjem na svetovnem trgu.

Glavna značilnost na trgu pa je bilo neenakomerno povpraševanje tako da je živelo precej milijonov prebivalcev Indije, Egipta, Sudana, Ugande, Brazilije in nekaterih drugih držav v razvoju, ki goje bombaž, nenehno v negotovosti, saj je po eni platj grozila nevarnost, da bo povpraševanje po bombažu upadlo, po drugi pa, da bo zatajila letina.

V zadnjih treh letih pa so se razmere naglo spremenile. Cene surovega bombaža so poskočile sredi leta 1969 za 50 odst., pa tudi v začetku letošnjega leta, kar je posledica velikega povpraševanja, ki ga ni bilo moč zadovoljiti s precej manjšo proizvodnjo bombaža. Hkrati pa se je spremenilo tudi mnenje o bombažu, ki je poprej veljal za tekstilno surovino z omejenimi možnostmi uporabe.

Bombaž je danes postal izredno iskan proizvod, po katerem je zlasti med mladimi vse večje povpraševanje. Opozoriti moramo, da ta podoba ni naključna, ker je medna-

rodni inštitut za bombaž od svoje ustanovitve leta 1967 nenehno opozarjal porabnike na izredne zdravstvene prednosti bombažnih izdelkov.

Bombažne tkanine so zdrave

Leta 1970 je poraba bombaža nehala padati, tako, da je delež tega vlakna v celotni porabi v zahodni Evropi in na Japonskem znašal približno 37 odstotkov. Leta 1971 se je pokazalo, da je bombaž ohranil svoj položaj na tržišču in da je povpraševanje začelo rasti v enakem tempu kot pri drugih tekstilnih vlaknih. Nekateri strokovnjaki menijo, da je bombaž začel spet osvajati tržišče.

Že dvakrat zapored države pridelovalke bombaža niso mogle zadovoljiti potreb večjega povpraševanja na svetovnem tržišču. Tako je celotna svetovna proizvodnja leta 1960—70 znašala 51,9 milijona bal bombaža, leta 1970—71 pa le 51,4 milijona. V tem času je bila poraba precej večja, leta 1969—70 je znašala 53,5

milijona bombažnih bal, v letu 1970—71 pa 54,1 milijona bal.

Države, pridelovalke bombaža si sicer zelo prizadevajo da bi povečale proizvodnjo, težko pa bi bilo napovedati, kdaj bodo vremenske in politične razmere take, da bo proizvodnja preseгла 54 milijonov bal.

Umetna vlakna bodo dražja

Ne glede na to, kakšna bo proizvodnja, pa se bodo prav gotovo precej spremenile cene poliesterkih in bombažnih vlaken. Te cene so se od leta 1950, ko so taka vlakna začeli proizvajati, nenehno zniževale. Prav gotovo pa se to ne bo nadaljevalo dolgo, saj je težko pričakovati, da bi tehnološke izpopolnitve, še vnaprej omogočale, da bi se poliesterška vlakna še pocenila. Prej bi se lahko zgodilo, da bi se v prihodnje zaradi nenehne naraščanja cen in stroškov v svetu celo podražile. V Evropi pa bi bilo pričakovati zvišanje cen poliesterkih vlaken zaradi manjše ponudbe. Take napovedi se že uresničujejo, ker so ameriški proizvajalci že napovedali, da bodo septembra zvišali cene poliesterkih vlaken na 3 cente, za 38 centov pri libri, tako da bo 454 gramov takih vlaken za 0,51 dinarja dražje in bo stalo 6,46 dinarja.

PO DELU

Naši upokojenci

Angela Janc iz Žiganje vasi

Deževalo je. Bil je čemeran, pust dan, ko sem skozi roso in gozd hitel v reber nad Žiganjo vasjo.

Gručasta Žiganja vas z nekaj sto prebivalcev, s postarano lipo, staro baročno cerkvico in bifejem se stiska pod zadnje obronke prostranega in skrivnostnega Udin Boršta.

Vas, pretežno kmetije, so dobile svoj prostor med nasadi sliv in jabolk. Vaška pot z drobencim ostrim kamenjem se pri začetku vzpona na »Novine«, kjer kraljuje nekaj hiš, močno poslabša, ostro kamenje, skoraj kolovoz je do hiše, ki jo bom obiskal. Še ovinek in zagledal sem prijazno hišico na sami rebri, skrito očem iz vasi. Položna potka skozi sadovnjak in vrt in že vstopam, plašno in radovedno hkrati, k Jančevima.

Poznajo ju ljudje, on Janez z »Novin« in ona, njegova žena Angela, sta bila moja so-govornika.

Zena Angela je upokojenka tovarne B. P. T. Začel sem pogovor, sedeč na »pručki«. V skromni kuhinji stoji v kotu štedilnik, med njim in mizo je sedel Janez in vlek el cigareto, ter se hudomušno nasmihal v brk. Angela je sedela tako, da je lahko gledala kletke s ptiči, ki so nekaj časa žvrgoleli bolj ostro, kot bi vedeli, da sem zanje vsiljivec.

Močan pes Tarzan je za drvarnico nekajkrat zalajal, deževati je počasi ponehalo, po strehi so se zlivale kapljice v žleb, pogovor je počasi stekel. Začela je Angela:

»Nisem Žigovka, rodila sem se 1901 pri Sv. Joštu blizu Kranja. Doma nas je bilo sedem otrok. Z 12 leti sem odšla služiti v Strahinj in ostala tam 10 let. Nato sem 1928. leta v hudi zimi začela delati v Bombažni predilnici in tkalnici v Trziču. Prišla sem k sestri v Žiganjo vas. Tu sva se dobila z Janezom (on se nasmehne in ji pomižikne). Rada sva se imela, zato sva se 1931. leta vzela. V tovarni sem delala kot tkalka in nato leta 1932., leto dni po poroki

odšla delat v Kranj. Delala sem v sedanjem Tekstilindusu. Decembra 1946 sem prišla ponovno nazaj v »Voie«. V tkalnici sem nato delala na dva »šihita« vse do avgusta 1952. Po tridesetih letih dela

sem odšla v pokoj. Še prej, leta 1949 sem opravila izpit za kvalificirano tkalko. Leta 1950 sem bila odlikovana za udarniško delo z redom dela tretje stopnje. Vedno se z veseljem spomnim dela v tovarni. Največkrat sem hodila peš — spomladi, ko so ob progi cvetela jabolka, poleti — ko sem poslušala zgodaj zjutraj ptičje petje, jeseni —

ko se je našel kakšen zrel plod za malico in pozimi — ko sem v Janezovih pumpericah gazila globok sneg in pihala v premražene roke.

Sedaj, ko imava z Janezom veliko časa, izpolnjujeva dneve z delom, tako, da nama ni nikoli dolgčas.

Skoraj vsak dan odhajava v gozd po gobe, zelišča, brusnice, jagode in ostalo. Največkrat pa delava butare, tako, po naročilu.

Tekoče, z dobrim spominom, je pripovedovala Ange-

za DEO o akciji (razširjena seja komisije za DEO pri OK ZMS).

5. Urejevanje kadrovskih problemov po aktivih.

OKTOBER 72

1. Dvodnevni seminar za vodstvo aktivov, sodelujočih v akciji:

— namen akcije, kratek opis AKCIJE 75,

— dogovori o nalogah v okviru akcije,

— obravnavanje delavskih amandmajev TOZD, ZOZD, aktiv ZMS v TOZD,

— priprave za volitve 73, evidentiranje,

— aktiv ZMS v delovnih organizacijah — predpriprave na problemsko konferenco.

NOVEMBER 72

1. Posvet s predstavniki aktivov in komisij za DEO o poteku akcije oz. o začetku akcije.

2. Problemska konferenca — aktiv ZMS v DO, pogoji dela, problemi, boljša aktivnost.

3. Obravnavanje po aktivih.

— kadrovska politika,

— interno usposabljanje — predavanje, razgovori, lahko tudi seminar za člane aktiva.

DECEMBER 72

1. Štipendiranje

2. Stanovanjska politika.

3. Redni mesečni posvet.

JANUAR 73

1. Dvodnevni seminar za udeležence akcije

— delitev dohodka v DO

— samoupravljanje v DO

— družbeno-politični sistem in predvidena sprememba

— ZK kot avantgarda

— SZDL danes

2. Redni mesečni posvet

FEBRUAR 73

1. Delo po aktivih (obravnavaj!)

— razvojni načrt

— telesna kultura in rekreacija

— mladi v drugih političnih organizacijah

2. Redni mesečni posvet

MAREC 73

1. Obiski vseh aktivov, ki bodo sodelovali v akciji

— razgovor z vodstvom podjetja in DPO ter predsedstvom aktiva

2. Redni mesečni posvet

APRIL 73

1. Dvodnevni seminar — zaključek akcije

— predavanja, razgovori itd.

— ugotovitve o poteku in uspehu akcije

— dogovori oz. predlogi za sodelovanje vnaprej

MAJ 73

1. Redni mesečni posvet predsednikov aktivov

2. Podelitev priznanj najboljšemu aktivu na slavnostni akademiji od Dnevu mladosti

JUNIJ — AVGUST 73

1. Izdelava programa za naslednje obdobje

Kot vidimo, je dela ogromno in naša organizacija bo morala z vso resnostjo pristopiti k navedenim akcijam. Poleg teh pa bodo v programu dela našega aktiva tudi druge dejavnosti pot npr. organizacija oddaje »Mladina pred mikrofonom« ter še nadaljnje sodelovanje z aktivni Gorenjskih občin. Z. N.

Sodbe in obsodbe

Škoti so skopi. Tašče so zle. Ženske so klepetave. Židov se ne da prenašati. Hrvati bi se radi razširili na račun drugih. Srbi ne morejo pozabiti, da so dolgo vladali. Slovenci so šleve.

Če natančneje pogledamo gornje stavke, bomo videli, da je vsem skupna neka splošna (ob)sodba, da je ta sodba vse drugo kot dobrohotna, pozitivna.

Poleg tega so gornje sodbe stereotipne. Se pravi: naj je že njihovo izhodišče takšno ali drugačno, delno resnično, ali neresnično, stereotipno absolutizirajo neko resničnost ali dozdevno značilnost skupine ljudi. Govoriti o stereotipih je kajpak hudobno. Nič ni treba misliti, o ničemer dvomiti, napenjanje možganov odpade. Sodbe so tu, enkrat za vselej. In če se resničnost ne prilaga tem sodbam — tem slabše za resničnost.

Take stereotipne sodbe pa so tudi nevarne. Tem nevarnejše, čim večjo količino sovraštva, nenaklonjenosti, odklonilnosti vsebujejo.

Ker so hudobna in ker utegnejo biti nevarna, so stereotipna mnenja zadeva, s katero bi se morali dan za dnem ubadati. Najprej sami.

Zadnjič sem bil na izletu. Srečal sem na deželi znanca. Beseda je dala besedo. In potlej je padla tista: »Pri Bradačevih imajo pa bolhe!« Bradačeve poznam od daleč, ne posebno dobro. A sem le napravil ovinek, ko bi moral iti mimo tiste hiše. Nazaj grede sem premišljeval nekako takole: Kaj če je to neugodno sodbo začel raznašati nekdo, ki je Bradačevim gorak? Lahko da so se pri hiši zaredile bolhe, pa so jih medtem pregnali. Toda: Bradačevi imajo pečat, in naj se še tako otepajo ta pečat jim bo še dolgo ostal.

In tako se tako rekoč dan na dan zaredimo s kako stereotipno ali pavšalno sodbo: Tone je idiot, Tine je zoprni, Mica je nesposobna, Francka lahkomišeln!

Da bi bilo še huje, kajpak takih sodb ne izrekamo vpricho ljudi, ki jih sodimo. To je vedno sodba in absentia, v odsotnosti »obtoženega«. Zato prizadeti ne more dokazati svoje nedolžnosti ali le delne krivde. Priziv ni mogoč.

Sodba se oznani. Šepetaje, na uho.

Rekli boste, to so stare nadloge, na svetu so, odkar svet stoji.

Toda zakaj bi se morali z njimi kar tako sprijazniti?

(Objavo dovolil Jože Šircelj)

Kaj dela mladina?

Verjetno se je že kdo od mladih spraševal v podjetju, kaj dela mladinska organizacija pri nas v zadnjem času. Dopusti so mimo in tovarniški komite se je sestal na seji, kjer pa so lahko samo ugotovili, da je za uspešen pristop k nalogam, ki jih čakajo, potrebno vodstvo organizacije kadrovske izpolniti TK. Od nekdanjih članov komiteja jih je ostala le peščica, ki ne bi bila kos vsem nalogam. Zato je bila izbrana komisija, ki dela na tem, da pripravi predloge mladincev, ki bi bili primerni za

delo v vodstvu mladinske organizacije. Seveda, to ni ravno lahko, saj vemo, da bo treba dobiti le take mladince, ki bodo pripravljene delati v komiteju celotno obdobje in ne samo mesec ali dva kot je bil običaj doslej.

Kadre bo treba iskati predvsem iz vrst mladih komunistov, zato smo se domenili za sodelovanje z organizacijo ZK v podjetju. Upamo, da bomo našli primerne mladince in da bo delo organizacije ZMS steklo tako kot je treba in sicer po zelo obširnem programu, ki ga je sprejela ko-

misija za družbeno ekonomske odnose pri občinski konferenci ZMS Trzič.

Program dela za obdobje september 72 — avgust 73 je naslednji:

SEPTEMBER 72

1. Izdelava in potrditev programa (konferenca).

2. Formiranje aktivov v delovnih organizacijah, kjer so za to možni.

3. Obravnava programa po aktivih in dopolnjevanje s pripombami.

4. Posvet s predsedniki aktivov in predsedniki komisij

Sposojene misli

— Opazovati življenje skozi črna očala ni nič manj nevarno kot gledati skozi roznata.

— Mlajša generacija misli, da z njo prihaja lepši svet, a stara generacija ima občutek, da lepši svet odhaja z njo vred.

— Vino zmoglj grlo, a izsuši denarnico.

— Vsega nihče ne ve, premalo pa marsikdo!

— Človek mora biti vedno trdno prepričan, da bo dosegel svoj cilj, potem ga tudi doseže.

— Najhuje laja pes, s katerim se ravna po pasje!

— Za uspešno poslovanje so predpogoj dobri tovariški odnosi — nikakor pa ne pretesna prijateljstva!

— Rad poslušam ljudi, ki govorijo o sebi. Takrat slišim samo dobro.

— S kariero je podobno kot v kinu. Običajno ti je napotij kakšna glava.

— Nekateri ljudje so podobni cigareti. Vedno jih nekdo drži v rokah, na koncu pa odvzre.

— Kdo se prepusti sluščaju, naredi iz svojega življenja pravo loterijo.

— Kdor sam tekmuje, je vedno prvi.

šale - šale - šale

IZKUŠNJA

V malih oglasih našega dnevnega tiska je bil objavljen tale oglas:

»Mlada, srečno poročena žena išče izkušeno žensko, ki bi ji razložila, kako naj se spre z možem, da bo dobila novo obleko.«

KDO JE OČE?

»Mama, zdi se mi, da bom dobila otroka,« je rekla materi sedemnajstletna hči...

»In kdo je oče?«

»Odkod naj to vem? Mar mi nisi prepovedala, da bi dolgo hodila z enim mladeničem?«

Pri marsikaterem avtomobilu ne veš, kaj je bolj nevarno: konji v motorju ali osel za volanom!

PREVEČ DOBESEDNO

Profesor hoče pred izpitom opogumiti študenta:

»Na izpitu je kakor v gledališču in vi ste kakor igralci.«

»Sijajno, torej pokličem šepetalca!«

VOZNIŠKA

»Si slišal, Janez, bencin se bo podražil.«

»To meni nič mar, jaz tankam vedno za pet jurjev.«

ONA NADALJUJE

»Kaj rečeš ženi, kadar se pozno vrneš domov?«

»Rečem ji samo ‚dober večer‘. Naprej govori ona...«

V šoli

»Stopnajte, prosim, pridevnik bogat.«

»Bogat, bolj bogat, lopov!«

Test: Ste bistroumni

Kdo je bistroumen, bo nemara kdo vprašal. Bistroumen je človek, ki je prodorna razuma, ki zna logično misliti in spretno kombinirati, ki je duhovit in ki brz ve, kam pes taci moli.

Če bi radi dognali, kako bistroumni ste, odgovorite na vprašanja v tem testu — čisto po resnici, seveda.

1. Se vam večkrat dozdeva, da so tuji otroci ljubkejši, lepše razviti in bistrejši od vaših?

2. Ali zmerom natanko veste, koliko so vredni komplimenti vašega plesalca?

3. Ali se zavedate, da obleke, ki vaši prijateljici tako lepo pristajajo, na vas ne bi bile tako čedne?

4. Morate pogosto spreminjati sodbo o svojih znancih in prijateljih?

5. Vas prizadene, če vam kdo reče, da se vam tokrat delo, načrt ali torta ni tako posrečila kakor po navadi?

6. Se vam zdi stanovanje, v katerem živite že nekaj let, dolgočasno?

7. Ali tudi pri človeku, ki ga ljubite, slišite, da nima sluha in opazite, da mu je slovnica deveta skrb?

8. Prijatelje povabite k sebi. Vsi vam zatrjujejo, kako prijetno je bilo. Ali kljub temu veste, kdaj se vam večer ni posrečil?

9. Se zavedate, da ste nadležni, kadar se kar naprej nad čim pritožujete?

10. Ali čakate, da vas bodo ljudje, ki so v službi uspešnejši kakor vi, prvi povabili?

11. Ali se skoraj zmerom prebijete skozi mesec z denarjem, ki ga imate?

12. Se ogibate temu, da bi komurkoli pripovedovali, kako neomajno zvest vam je mož, tudi če ste o tem trdno prepričani?

Rešitev testa:

10 do 12 — da: Vam že nihče ne bo mogel metati peska v oči. Preslepiti vas skoraj ni

mogoče. Grenka kapljica: res ste zelo bistroumni, a malo kljub temu trpite zaradi kompleksov.

6 do 10 — da: Za norca vas ljudje ne morejo imeti, bistroumni ste ravno do prave

mere. Ne premalo in ne preveč.

0 do 5 — da: Ali ne jemljete življenja preveč z lahke strani? Prepogosto se radi zapate ljudem, ki vašega zaupanja niso vredni.

Iz domačega zdravilstva

Kefir ali mlečna goba

Ljudje ji kratko rečejo kar goba in vedno več jih je, ki posegajo po njej. Nikjer je ni mogoče kupiti, vendar je že tako razširjena, da jo ni težko dobiti, saj se sama neprestano razmnožuje. Je snežno bela in po obliki podobna neenakomerni debelejši ribani kaši. Kefir je prav za prav bakterija, ki raste v mleku pod določenimi pogoji in kjer pod temi pogoji povzroči kislo vrenje. Doma je iz Kavkaza, kjer ga ljudje pijejo že od otroških let in zdravi dočakajo visoko starost. Je nekako vsesplošno sredstvo za zdravljenje in preprečevanje različnih bolezni. Poleg tega ni samo zdravilna, ampak tudi okusna, osvežujoča, nasitljiva in neredilna pijača. Okus ima približno tak kot jogurt, vendar ostrejši, prijetnejši. Človek bi naj ga, ko je zdrav, popil 1/21 dnevno, kadar je bolan pa 11 ali več. Pri 12-urnem zorenju je odvajalno sredstvo, pri 48 urah zapira. Ljudje iz Kavkaza ga kot zdravilo pijejo pri sledečih obolenjih: ledvičnih, žolčnih, jetrnih, črevesnih, živčnih, kožnih (ekcem!), rani na želodcu, visokem krvnem pritisku, zaprtosti, nespečnosti, sklerozi, celo pri obolenju dihal, bronhijev, astmi, pri ženskih boleznih, bruhanju med nosečnostjo itd. Skratka, škodovati ne more nikjer, le ljudje

s premalo kisline naj pijejo kefir večkrat po malem, ker jim sicer povzroči težave v istem smislu kot jogurt, kadar ga pojedjo preveč naenkrat.

Priprava kefirja je enostavna: v Weckov kozarec, ki ima dobro gumico in sponko, vlijemo 1/21 mleka, dodamo 2 žlici gobe, hermetično zapremo in na sobni temperaturi pustimo zoreti 12, 24 ali 48 ur. Mleko mora biti prevreto in ohlajeno, kozarec pa tako velik, da ostane v njem še za tri prste prostora.

Po preteku časa, ki smo ga za zorenje določili z ozirom na našo prebavo, kozarec odpremo in mleko precedimo skozi luknjičavo cedilo (penovko). Pomagamo si lahko z žlico, da se hitreje cedi. Goba v cedilki nato močno preplakemo pod curkom mrzle vode, 1-krat tedensko pa pod toplo vodo, ker je sicer mleko prekislo. Odcejeno mleko se premeša in že je pripravljeno za pitje. Vso posodo vedno sproti dobro pomijemo. Predolgo ne smemo pustiti gobe brez mleka. Kadar pa se nam že preveč razraste, jo pač nekaj odstranimo. Otrokom včasih ne prija kisel okus — mirne duše lahko serviran kefir osladkamo. Ne smemo pa pozabiti, da mnogim otrokom kisline primanjkuje in bo zato morda najbolje, če ga pijejo po večerji.

J. Z.

Vitka linija

Velja za moške in ženske

Z leti se nabirajo tudi kilogrami. To pa ne bi smelo biti pravilo, z malo skrbi bi lahko vsi ohranili lepo in mladostno linijo. Resnici na ljubo povedano, to ne bo več linija 20-letne mladenke, bo pa vseeno vitka linija.

Zdravniki priporočajo za dobro zdravje po 35. letu paziti na prehrano. Skrb o prehrani pa vpliva tudi na vitkost. Vsaj enkrat tedensko naj bi se držali diete. To seveda ne pomeni, da tega dne ne smete ničesar pojedsti, vendar bo malo zelenjave, sadja in solate, skupaj s sadnimi sokovi, samo pomagalo prečistiti organizem in obenem obdržati določeno težo.

Zelo priporočljiva je tudi telovadba, za katero pa največkrat ni časa ali pa volje ni. Vendar bi moral vsaj hoditi čim več peš. Če se vam ne mudi, če je vreme lepo, zakaj bi se drenjali po avtobusih. Stopite raje peš!

Pa še to: namesto, da se nestrpnost in nejevoljno prestopate pred dvigalom, ki ga ni od nikoder, stopite peš! Prehoditi nadstropje ali dve peš, ter se pri tem držati pokonci, samo pomaga k lepi držbi in liniji.

Kdor si to lahko privoščiti vsaj dva do štirikrat dnevno, naj bo prepričan, da z debelostjo ne bo imel veliko opraviti.

Bregar: LETINA

PO DELU

